

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свобода“: ВЕrgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: ВЕrgen 4-1016 4-0807

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ЗМІНИ В ПОШТОВИХ ОПЛАТАХ ВІД 1. ЛИСТОПАДУ 1944

ВАШИНГТОН. — Поштовий департамент пригадує, що з днем 1. листопада входять у життя деякі нові постанови про оплату за поштову службу. Оплата за звичайні листи не змінюється, але приходить зміна в оплатах за поспішні посилки, грошові перекази і за обезпечення посилок. Дуже важна є нова постановка про виплату за неоплачені листи, що їх звичайно називають С.О.Д. („за післяплатою“). Вона стає тепер вищою.

Точні відомості про нові оплати можна дістати в кожному поштовому уряді. Одна з постанов, що відносяться до загалу, є оплата за поспішні листи (Special Delivery), яка досі коштувала 10 ц. від двох унцій. Нова оплата на поспішні листи буде вносити 13 ц. від листів, а по 17 ц. від інших поспішних посилок. Попри звичайні грошові перекази (Money Orders) вводять ще й поштові новти по \$10 за 5 центовою оплатою. Обезпечення на пакунки стає більше різноманітне і назагал буде дешевше.

ЧАС ГОЛОСУВАННЯ ПРОДОВЖЕНИЙ В СТЕЙТІ НЮ ЙОРК

ОЛБЕНІ (Нью Йорк). — Обидві палати стейтової легіслатури зібралися на надзвичайне засідання на зазив губернатора Дюї і одногослосно ухвалили закон, щоб у дні виборів на президента, тобто 7. листопада 1944. р. виборчі локалі були вітворені 2 години довше, ніж бувало досі. Отже цього року можна буде віддавати голоси від год. 6. ранку до 9. ввечір.

ЩЕ ОДНА „ОСТОРОГА“ ПЕРЕД ВИБОРОМ НОВОГО ПРЕЗИДЕНТА

ВАШИНГТОН. — Директор Военної Мобілізації Бравлізі Джеймс Ф. Бірнс виголосив по радіо, що „такі зміни без сумніву потягнуть за собою відношення перемоги у війні і буде загрозою для миру, за який наші хлопці воюють“. Як причину до такої можливості Бірнс подав це, що Сталінові треба часу, щоб він познайомився з Дюїм, колиб він виїшов президентом.

ГИЛМАН БОРОНІТЬСЯ ПЕРЕД ЗАКИДАМИ КОМУНІЗМУ

ВАШИНГТОН. — Сідні Гилман, голова Комітету Політичної Акції видав письмений вивод до кожного, хто докаже йому, що він мав щонебудь із Комуністичною Партією. Цей „вивод“ виданий з нагоди закидів підкомісії Дайеса, начеб то він намагався здобути „одну з великих партій“ для комуністів. Гилман твердить, що він усе був ворогом комуністів.

МУСЛИ ЗАСТРІЛИТИ ЯПОНСЬКИХ ПЛІННИКІВ

ДЕНВЕР (Колоредо). — Три японські военні плінники, взяті в полон у морських боях на Тихому океані, потерпіли смерть в тутешньому загальному шпиталі. Всі три, ще коли їх узяти в полон, розпували позбавити себе життя через „гаражі“ (розпорення живота), але їм перешкодили американські воєнки. Їх приміщено у шпиталі. Коли принагоди вони відмовилися слухати військової поліції у шпиталі, навіть кинулися бити сторожу. Треба було аж кликати військової відділ з постюю. Серед схватки впали вистріли і всі три бунтарі згинули.

НЕМА НАДІЇ НА СКОРЕ ПОСТАЧАННЯ ПАПЕРУ

ВАШИНГТОН. — Рада Военної Продукції оприлюднює вістку, що не можна надіятися правильного постачання паперу для друку перед літом наступного року. Скоря перемога у війні в Європі не принесла якоїсь зміни в постачанні паперу. Папір до Злучених Держав приходить з Канади, а тепер ріки позамерзали і з півночі не можна буде спровадити паперового матеріалу, поки не розмерзнуть ріки — пояснює Рада Военної Продукції.

МАТИ ПОМЕРЛА, ДІТИ ГОДУВАЛИ НЕМОВЛЯ

НЮ ЙОРК. — Обезпечений агент Лестер Левенстін переходив з поверху на поверх у домі під ч. 241 при Іст 38. вулиці і зачув, як до одних дверей гримали діти й кричали в середині мешкання. Коли виважив двері, 7-літній хлопчик Тамес і 3-літня дівчинка Аліс жалувалися, що не можуть нагодувати свого одномісячного братчика, бо не стало їм молока у фляшці. „Мати хвора і спить, а її не можна добудитися“ — пояснювали. Коли прибула поліція, виявилось, що мати померла перед 24 годинами, старші діти мали коканюш, а немовля репетувало з голоду. У шпиталі надають надію, що дітям не станеться нічого злого. Мати, Анна Стамп, була хвора довгий час, її чоловік друкарський робітник, від довшого часу не показувався дома.

Вияснює причини відкликання ген. Стильвела

НЮ ЙОРК. — Дарел Берген, кореспондент агенції Юнайтед Прес у Китаю, а тепер вдома на відпустці, вияснює в часописах причини відкликання генерала Джозефа В. Стильвела в такий спосіб: Китайський голова держави й начальник командант військ Чіанг-Кай-шек у своїй боротьбі проти японців не може дати собі ради тому, що там є окрема націоналістична китайська армія, а окрема комуністична. Аліанти, які вислали свої місці і помічні військові відділи, рішилися переняти провід у війні проти Японії і вибрали начальним командантом американського генерала Стильвела тому, що комуністи не хочуть піддатися під команду Чіанг-Кай-шека. Китайський начальник командант на це не згодився і вислав до президента Рузвельта свої заміти проти такої постанови. У відповідь на це президент Рузвельт відкликав генерала Стильвела з Китаю, а американський амбасадор Клеренс Е. Гос зрезигнував зі свого становища. Перед виїздом ген. Стильвел, як це велить китайський звичай, випив горнятку чаю з Чіанг-Кай-шеком.

ДИВУЮТЬСЯ ВІДМОВІ СОВЕТІВ ВЗЯТИ УЧАСТЬ У МІЖНАРОДНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

ВАШИНГТОН. — Відмова Советів взяти участь у Міжнародній Летунській Конференції викликала загальне здивування серед дипломатів, бо закид Росії на адресу Швейцарії, начеб вона була фашистська, ніхто не бере поважно. Швейцарія знала від століть як найбільше демократичний край у світі і взірць народоправства, отже не може підходити під поняття фашизму.

Урядові американські кола надіються, що Росія підпише міжнародні умови в справі летунства пізніше, але треба буде вести з нею окремі переговори.

Теперішню Міжнародною Конференцією в Шікаго буде проводити асистент секретаря стейту Адольф А. Берлі. — З Вінніпегу, в Канаді, напіли вісти, що советські делегати на летунську конференцію, які перебували на території Канади, виїхали літаком до Советів на підставі зазиву їхнього уряду.

Українські біженці в Франції працюють

під американцями для американської армії

НАЧАЛЬНА КОМАНДА АЛІАНТСЬКИХ ЕКСПЕДИЦІЙНИХ СИЛ (Франція). — Подати звідомлення про тимчасову передислокацію на Західній фронті, кореспондент часопису Нью Йорк Таймс описує великі труднощі, що їх треба побороти аліантам, що посуваються шораз далі від французької пристані. „Щоб аліанти могли пристати близько фронту дуже утруднює военні операції, бож треба постачати величезну армію в военне знаряддя і харчі на величезні розміри і все те довозити з дуже далеких пристаней. Що це властиво, кажеться далі, треба завдячувати в першу чергу американському організаційному генієви. Та дуже цікава є теж замітка щодо цього, хто то тепер помагає американцям у тому постачанні. Отже кажеться, що американці застали в Франції велике число біженців з України, а теж з Чехословаччини і Польщі та Італії, що їх використовували передше німці для виконання примусової праці і поводились з ними як з невольниками. Тепер американська команда забрала тих людей, дала їм американський одяг і американську їду та ще платить по 40 центів денно. Кореспондент пише, що всі ті люди дуже з того вдоволені.“

Вислали єпископа до табору інтернованих

ПАРИЖ. — На приказ влади вислали до табору інтернованих римо-католицького єпископа Алберта Дюта. Кажеться, що сталося це під впливом „групи опору“, що має бути контрольована комуністами. Єпископови закидають, що він мав виголосувати проповіді в дусі, звернені проти Аліантів, а теж проти підпольної акції. Акти обвинувачення відіслано прокураторови для дальших кроків, себто для евентуального поліційного арешту. Разом з тим американський кореспондент подає, що від часу звільнення Франції це є перший випадок такого поступовання влади з високим достойником Римо-Католицької Церкви.

Засудили редактора часопису „МАТЕН“

ПАРИЖ. — Стефан Люзан, довголітній начальник редактор загально відомого французького часопису „Матен“, з'їзав засуджений на 20 років арешту і конфіскату усього його маєтку за його прихильні становище до німців, виявлене у писаних ним статтях. Люзан має 70 років. Від 1901 до 1940 обстоював приязнь Франції з Америкою і Британією, а в червні 1940 року відмовився прихильно писати в користь Німеччині. Підчас допитів заявляв і тепер, що „любить Америку“, та що його дружина є „американка“, але додав, що вірить, що та „війна могла бути здержана, якщоб Америка була цього хотіла“. Зате гостро критикував Англію. Присуд буде ще розглянений касаційним трибуналом.

Іранські демонстрації за советами

МОСКВА. — Тасс подає, що 20,000 людей демонструвало в Тегерані проти іранського уряду за відмову нафтових концесій Советам.

З БОІВ З НАЦІСТАМИ В СЛОВЕНІІ. — Як тяжко приходить воювати в словенських горах з нацистськими окупантами, видно по тому образу, де в горах треба повстанцям перевозити волами або переносити на ношах раних довгими просторами, заки їх примістяться в якомусь скритому шпиталі.

Аліанти женуть німців в Голандію

Вздовж 50-милевого фронту

НАЧАЛЬНА КВАТИРА АЛІАНТСЬКИХ ЕКСПЕДИЦІЙНИХ СИЛ. — Найважливіші бої аліантів з німцями ведуться тепер у Голандії, звідки німці намагались криловим ударом спинити розгін аліантської офензиви в тому секторі в напрямі на захід. Отсей їхній план не здійснився. Це вже певне, бо аліантські частини женуть яких 40,000 німців в напрямі ріки Мози. Не можна вправді сказати, як це подавано передше, що всі ті німці попали уже в аліантську засідку, але, як каже аліантський комунікат, все це війсьсько є в відступі, а аліантський незначний наступ, що зачався тому тиждень біля Гертогенбош перемінявся тепер у велику офензиву.

СОВЕТИ НАСТУПАЮТЬ НА БУДАПЕШТ

ЛОНДОН. — Вправді советські военні звідомлення не подають нічого особливого з воєнних подій на Мадярщині, але така є думка, що советські війська, що там нагромаджені тепер у великій кількості, вже почали нову офензиву. Вони перейшли ріку Тису і прямують у сторону мадарської столиці Будапешту. Таке теж передає німецьке радіо.

ЦІЛА КАРПАТСЬКА УКРАЇНА В СОВЕТСЬКИХ РУКАХ

ЛОНДОН. — Советське звідомлення подало, що Четверта Українська Армія, що є під проводом ген. Івана Петрова, заняла уже цілу Карпатську Україну, а тепер їде відбирати від німців Словаччину.

БОМБАРДУВАЛИ ВОРОЖІ КОРАБЛІ В МАНІЛІ

ПЕРЛ ГАРБОР. — Летунська ескадра, що вилетіла з літаконосців Третньої Флоту, завважила в пристані в Манілі, три японські кружляки, заатакувала їх і завдала їм важкі ушкодження, а можливо один з них цілком знищила. Це було десь при кінці минулого тижня. Над цілим островом Лузоном ідуть тепер день за днем завзяті бої в повітрі, яких цілком знищити цілковито ворожу повітряну силу, щоби тим робом легше відітти цілі Филиппини.

МІСТО КЕЛЬН БУДЕ ЦІЛКОМ ЗНИЩЕНЕ

ЛОНДОН. — Впродовж 56 годин було аж шість британських налетів на місто Кельн (Кольонія) над Реном. Місто горить без перерви ще від суботи. А що воно й без того було вже бомбардоване десятки разів, то видно, що аліантська тактика вимагає, щоб його цілком знищити з стратегічних зглядів. Це тому, що є побожання, що німці можуть його вжити як базу для воєнних операцій. Знов американці бомбардували. 1,720 літаками Берлін та різні залізничні вузли й інші комунікаційні шляхи.

ЗНИЩЕНО 24,000 ЯПОНЦІВ НА ЛЕЙТЕ

З ВОЄННОЇ КВАТИРИ НА ЛЕЙТЕ В ФИЛИПІНАХ. — Американські частини, що оперують на острові Лейте, здобули місто Харо, що було японською твердиною. Положене воно десь так посередні острова. До остаточної й рішальної битви на тому терені приїде біля Карігара Бей. Звідам уже японцям нікуди відступати і там буде кінцевий бій. З до-теперішних обрахунків виходить, що за останніх десяти днів воєнних операцій японці втратили 24,000 воєнків. Американські втрати виносять: 706 вбитих, 270 бракуе, 2,245 раних.

СЛАВНИЙ „МЕРІЛЕНД“

ВАШИНГТОН. — До американської воєнної слави на морі ввійде з авреолею перемоги старий панцирник „Мериленд“, що ще з 1921 року. Його ушкоджено в Перл Гарбор в часі підступного японського нападу. Відреставровано його по довших заходах в такий спосіб, що в 1942 році „Мериленд“ уже сповняв воєнну службу на морі. В воєнних операціях під Сайпаном його знов сторпедовано, а японське радіо подало, що панцирник цілком знищений. Та відреставровано його в Перл Гарбор у рекордовий часі, бо продовж 49 днів, і від липня „Мериленд“ знов на морі, а тепер відіграв визначну ролю в морській битві біля Филиппин.

ЗАПОВІДАЮТЬ НОВУ БИТВУ

ЛОНДОН. — З перехопленого японського радіа виходить, що японці готуються до нового морської бою з американською флотом.

РАХУЮТЬ НА АМЕРИКАНСЬКУ „МЯГКІСТЬ“

ЛЕЙТЕ (Филиппини). — Американські кореспонденти приносять цікаві вісти про те, що думають японці про Америку. А дістають ті вісти від мешканців освободженої частини Филиппин. Отже Японія вірить, що вона таки зговориться з Америкою „щодо замирення“. А навіть як буде заставлена „безумовно здатись“, то вірить, що „мягкі“ американці не поставять дуже гострих умовин замирення, бо вину за війну звальється на японських воєнних лордів, а сам нарід представиться спокійним і миролюбним.

ШУКАЄТЕ ПРАЦІ? — Наперед погляньте на оголошення нових робіт у „Свободі“.

"СВОБОДА" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1948.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрим оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "СВОБОДА," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Памяти Українських Січових Стрільців

Хто не знає, що означає буква: У.С.С.? Хто не чув про Українських Січових Стрільців? Хто не співає стрілецьких пісень?

На ось такі питання не треба відповідати тим, що живуть в Америці, а є свідомі цього, що вони з української крові. Тут вони можуть спокійно про це знати й стрілецькі пісні співати. Зате можуть зайти такі обставини на українських землях, де про стрілецькі знаки і те, що вони означають, ні говорити, ні писати не буде можна, а хіба буде можна тільки їх ганьбити як щось пережите, погане, давнє і жовто-блакитне.

Ось таке приходиться нам заповідати, згадуючи нині за галицько-українську землю, на якій томо 30 років, по сотках літ нищення традиції української військової, козацької й незалежницької сили, відродилось українське військо; рідне військо, з рідними відзнаками і з рідною ідеологією, не зважаючи на австрійське намагання відібрати йому ось той рідний характер. Тим військом були: Українські Січові Стрільці. Яке це було рідне військо, найкраще пізнати по тій мові, якої український нарід звик вживати, коли йому треба віддавати свої найглибші почування і тайни і якої він ужив, щоб змалювати своє відношенн до цього рідного війська. Це мова пісні.

А та пісня, стрілецька пісня, стверджує, що хоч як мало було тої свободи, яку дано Українським Січовим Стрільцям і хоч який сильний був натиск, щоби надати їм у першу чергу характер черно-жовтий (австрійський, цисарський), то проте який то високий підйом, і скільки народньої творчості, радості і національної гордості збудила в українських массах поява Українських Січових Стрільців!

Чому це так? Бо це було рідне військо! Бо український нарід відчув і зрозумів, що знак — У.С.С. — це звязок з його славним минулим з часів Володимира Великого, Богдана Хмельницького і Івана Мазепи, а Українські Січові Стрільці — це зачаття відродження української державності і незалежності.

Просто, ясно, і правдиво. І не помилився український нарід у своїх почуваннях і обрахунках. Не помилився щодо подій, що прийшли ще скорше, ніж він їх надіявся, ні не помилився щодо сили і вірності героїського стрілецького духа. Той дух кинув український нарід у визвольну боротьбу, його було всюди видно, його було всюди чути, де йшла боротьба за волю українського народу, за його честь і державу. Той дух живе й в тих, що тепер віддають чесно життя за кращу долю України. Бо стрілецька ідея невмирує; вона житиме так довго, як довго житиме сам український нарід! Вона не є, ні львівська, ні київська, ні наддніпрянська, ні надніпрянська. Вона — соборницька. Правда, її самостійництво хотів забарвити за Австрії черно-жовтий колір, за Польщі біло-червоний, а брутнатий за Гітлера. Йї пробував забарвити червоний колір уже тоді, як У.С.С. з Галицькою Армією опинились під більшевиками і стали „червоними“. Та все це даремні труди. Нікому не замалювати того, що було впродовж 1000 років ідеалом найкращих дітей України.

ОЛ. ЛУГОВИЙ. Права автора застережені. В КІГТЯХ ДВОГОЛОВОГО ОРЛА ПОВІСТЬ З ЧАСІВ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ У двох частинах (Перший том трильогої „Огнем і Кров'ю“ 74)

— Як що на Бузі не стримається, то хто знає, як далеко він закотиться! Господи, Боже! — загворив помовчавши. — Скільки то людського долорібку змарнувалося війною! А скільки ще зникне? Боляче стає! Відступали ворогинімі — нищили. Тепер відходимо ми — також нищитимемо. І там, за кордоном і тут руйнуватиметься українська земля, українське населення... Ось, підїздимо до Володимира. Цеж споконвічне наше місто. Це в ньому відали будови Володимиром Великим почати. Це столиця Романа, Данила і Василька! Тут билась з поляками й мадярами Ярослав, Всеволод, Мономах, Мстислав, Андрій і Ростислав Монаховичі. Билась з тимиж самими воюгами, з ким ми тепер об-

Була Польща, була Польща, та й стала Росія...

(Промова на Листопадовім Святі в Нью Йорку, в 1939 році, по нападі Гітлера на Польщу і договорі між Сталіним і Гітлером, що обіймав теж поділ західно-українських земель, що були перед цєю війною під Польщею).

Коли тому приблизно 150 років, по розборі Польщі, Волинь, Поділля і Київщина, опинилися під владою Москви, українська народня маса виявила свої почування з приводу цієї зміни у народній пісні, що зачинається усім нам добре відомими словами:

Наступала чорна хмара, насідала не в сина, була Польща, була Польща, та й стала Росія...

По польській панщині — московське кріпацтво.

Змалюється у ній яркими образами, як та зміна виглядає в практиці; як виглядає та сива хмара, що наступила по чорній; себто як виглядає московське кріпацтво, що наступило по польській панщині.

І читаємо у тій пісні, як то по тій зміні засумований священик ходить у неділю по церкві й книжку читає і питає:

„Ой чом же вас добрих людей у церкві немає?“

А народня пісня відповідає: Ой як же нам добродію у церкву ходити, Ой неділю до неділі кажуть молотити.

По чорній і сивій хмарі — червона.

Тепер розібрали Польщу вже четвертий раз, а західно-українські землі, що стільки натерпілись від польських „пацифікацій“, опинились уже в новій Росії, що то приборала собі назву Союзу Советських Соціалістичних Республік.

Нова вона тому, що тепер замість російських царів, таких як Петро чи Микола, засідають на московських троні такі як Ленін чи Сталін. Замість Малої Росії чи Малоросії, якої Колегії маємо тепер Українську Соціалістичну Радянську Республіку і такий її уряд, що його голова може навіть виступати в українській вишваній сорочці!

Як бачимо — наступили великі зміни щодо часу, осіб і назв. Але чи змінилась та „сива“ хмара, що тому 150 літ наступила по чорній? Мені здається, що коли український нарід матиме змогу змалювати вірно у своїх нових піснях оті переміни, то певно та давня сива хмара переміниться у червону, коли прийдеться згадувати за кров новітніх мучеників і тих мільонів наших братів, що погинули за нової Росії від голоду, розстрілів і заслання.

Ось тому сумом повите українське серце, коли приходиться йому святкувати цю горічку річницю Першого Листопаду 1918 року.

Та цей сум не є, не може, й не сміє бути безнадійним! Прецинь український нарід ждав 578 років на повалення польського ярма і таки діждався свого Першого Листопада 1918 року!

Вольного духа не встиг нікому!

Що це означає? А ніщо інше, а тільки в першу чергу те, що навіть 578 років неволі не були в силі знищити вольного духа українського народу! Чи ж тепер можна сумніватись, щоб могла вдержатись на українських землях інша неволя? Правда, що застромлений 1. листопада 1918 р. український жовто-блакитний прапор удержався у Львові всього 21 днів, а на галицькій землі всього не цілих 9 місяців. Але не забуваймо, що ступивши за 578 роках неволі до боротьби за волю, західні українці, хоч числом невеликі й слабкі, вдержались у ворожій Львові довше, ніж тепер вдержалась ціла Польща з півтора мільонами жовнірами, коли на неї наступила Німеччина.

Пам'ятаймо, що тепер новітня Польща не вдержалась уже на українських землях сотки літ, а всього 20 років. І то не зважаючи на те, що Москва весь час намагалась жити з Польщею в як найкращих відносинах! Вона ні словом не обзивалась, коли український нарід був під Польщею пацифікований, а українська земля — польськими зайдами. Теж Німеччина старалась тоді Польщу попірати, бо Гітлер порозумівся з Пласудником; заклаючи навіть з ним угоду.

На всі лади старалась ось так Польща ратувати історичну, ягайлонську ідею, себто те, що означає загарбання західно-українських, білоруських та литовських земель, соціальний гнет, релігійне переслідування і винародовлювання неполських народів. Та пам'ятаймо, що та „Велика Польща“ зїстала розторожена таки уже дуже давно ще гетьманом Богданом Хмельницьким у битвах козаків з поляками на Жовтих Водах, під Корсунем, Пиллявою, Збаржем, Зборівом, Берестечком, Білою Церквою, Львовом, За-

мосцем, Нестерваром, Баром, Кам'янцем Подільським, Жванцем, Батогом, Охматовом; на усіх тих славних побоевищах, про які згадував Самійло Зорка, коли виголошував прощальне слово над домовиною Богдана Хмельницького. А по Хмельниччині покравно Польщу трьома наворотами саме тому, що вона ніяк не хотіла погодитись з тим, що козацькі війни цілковито потрясли її основи, що Хмельницький дійсно наніс смертний удар ягайлонській ідеї й що їй треба цілковито змінити політику супроти України і українського народу. Та Польща не захотіла з українським народом чесно й розумно жити навіть і тепер, коли їй щезав усміхнулась доля і вона відродилась.

Передчасна смерть Хмельницького припинила велике визвольницьке діло великого гетьмана України. Узв'язав за це діло пізніше великий гетьман Мазепа, але неспасливо. І ось тепер це діло далі остає ще не завершене, бо ще далі господарем України не є Тризуб Володимира.

Наше тут завдання.

Гю Гібсон, бувший американський амбасадор до Бельгії й Бразилії, підкреслює в своїй промові в Тавн Гол, виголошеній з нагоди Свята Примирення, що Злученням Державам треба тепер, заки прийде по розгромі Гітлера до нового Завішення Зброї, добре вивчити європейські проблеми. Казав, що Злученням Державам прийдеться відгравати цілком певно знову велику роль по цій війні при новім замиренню. А у тій ролі, казав він, буде замало доброї волі, доброго серця і сентименту, а треба буде великого знання правдивих відносин в Європі, якщо нове замирення не має принести ще гірших кривд від тих, що їх наніс Версайський договір.

Стаття в мене велике завдання в Америці: усіми засобами змагати до того, щоб Америка була свідомо в першу чергу того страшного насильства, якого допускалися окупантні України над українським народом.

У річницю Полтавського Бою.

Цьогорічна річниця Листопада замїтна тим, що отес перший раз повіяє над Львовом червоний прапор, як символ московської влади. Повіває там, де повинен повітати жовто-блакитний прапор, символ української влади. І діється це в 230-літню річницю нещасного Полтавського бою. Того бою, коли то гетьман Мазепа хотів слинити московську інавазію на полудні, себто намагання московського царя Пет-

ра І опанувати цілковито Чорним морем, а тим самим вбити раз на завжди надії на незалежну українську державу. Наслідник Петра І, Сталін, пішов ще далі й посягнув за такі українські землі, що Москва ніколи не знала, бо загарбав Галичину зі Львовом. Потвориниш на Великій Україні татарські, молдавські й тим подібні республіки, вигубивши там мільони людей за любов до української землі й волі, пробуватиме тепер Сталін „усмиряти“ ще й західно-українські землі. Значить, що треба надїятись, що тепер налетить там нове мучеництво українського народу. Найтрагічніше у тій боротьбі є на мою думку те, що заставляється українських людей не тільки терпіти, але постїгно-й всюди величати руйнінака самостїгно-ї України „ясним сонцем“ і „визвольником“. Найстрашніше те, що Москва пробує добувати український нарід яничарами і донощиками.

Найболючіша сцена в Полтавському бою, як його описує Богдан Лепкий, була та, коли запорїжці, вірні Мазепі, борикались на життя і смерть з калмуками московського царя, поки не відчинились ворота Полтави і поки полтавці не скорилися на своїх братів. Повторилась біблійна сцена з Каїном і Авелем. А коли московські санїтари добували ранених козаків-самостїйників, і коли конали у страшних болях посаджені на палі полонені козаки Мазепи, то з Полтави додали веселі, дзвінкі голоси дзвонів, що їх дзвонили на знак радості з перемоги московського царя над Мазепою. І дзвонили ті дзвони, що їх шедрою рукою дарував Мазепа; що їх сам казав вилити і сам їх помагав завїшувати на дзвінці...

Хоч рідного брата стережися... Подібних сцен не забрав тепер Сталін, Петра І. Не обїдеться і тепер без зрадників і донощиків. Всюди вони будуть: в Україні й поза нею. І вже є. Це ті, про яких згадує народня пісня про „Правду та Кривду“, що то повстала тоді, коли по зруйнуванню Запорозької Січи Москва в Україні одних перекупила грїшми, гонорами і маетками, а других на Сибір заслала, а інших помордувала. Ось тоді, каже пісня, „неправда стала правдувати“. Та з цієї неправди, з того цілого нещастя, що тоді спало через Москву на Україну, найбільше лихо добуває ця народня пісня в тому, що:

Вже бо кінець віку приблизився: Хоч рідного брата стережися: І з ним на суд статї — правди не зїскати.

Та є потїшаюче у теперїшній трагедї українського народу, як і в минулих, що український нарід, назагал, завжди таки оставав у глибині серця чистим і моральним і тонко відчував, де кінчиться чеснота і патріотизм, а де зачинається гидота. І тому, хоч признається у пісні, що під турком є що їсти і де господарити, що під ним „за все добре“; але таки: „за одно недобре — що брат брата бити“.

Але в таких часах розпукі, коли треба було й „рідного брата стеретися“, знаходив український нарід у минулому ще один великий порятунок, котрий і тепер актуальний. Він переставав звїрватися перед живими людьми, а розмовляв з могилами своїх предків, з кістями, порохом і духом тих своїх героїв, що хоч знали його слабість і многи його недомагання та проте свято вірили в остаточну перемогу того доброго, що є в серці української нації. І тому саме віддавали життя за краще завтра того народу.

Оту величану пїльгу, яку можна набути з українських могил, вже давно завважили дослідники українського письменства, а теж і українські музики. Бож таки тяжко знайти такого українського письменника чи музикана, що не співував би могил, що не черпав би пориву і запалу від отих свідків лиарської минувшини України. Уже така влада українця, що до нього сильніше приговорять гроби ніж живі люди. Навіть вороги завважили, що хоч які українці нераз сварливі й розеднані, а перед могилами — обеднані. Ось тому і зинишли поляки грїб Хмельницького так, щоб слїду по ним не стало, бо той грїб, де спочивав Хмельницький, був для них ще страшнішим від живого Хмельницького! Тому понищили вороги могили козацькі...

Хоч рідного брата стережися... Подібних сцен не забрав тепер Сталін, Петра І. Не обїдеться і тепер без зрадників і донощиків. Всюди вони будуть: в Україні й поза нею. І вже є. Це ті, про яких згадує народня пісня про „Правду та Кривду“, що то повстала тоді, коли по зруйнуванню Запорозької Січи Москва в Україні одних перекупила грїшми, гонорами і маетками, а других на Сибір заслала, а інших помордувала. Ось тоді, каже пісня, „неправда стала правдувати“. Та з цієї неправди, з того цілого нещастя, що тоді спало через Москву на Україну, найбільше лихо добуває ця народня пісня в тому, що:

Вже бо кінець віку приблизився: Хоч рідного брата стережися: І з ним на суд статї — правди не зїскати.

Та є потїшаюче у теперїшній трагедї українського народу, як і в минулих, що український нарід, назагал, завжди таки оставав у глибині серця чистим і моральним і тонко відчував, де кінчиться чеснота і патріотизм, а де зачинається гидота. І тому, хоч признається у пісні, що під турком є що їсти і де господарити, що під ним „за все добре“; але таки: „за одно недобре — що брат брата бити“.

Але в таких часах розпукі, коли треба було й „рідного брата стеретися“, знаходив український нарід у минулому ще один великий порятунок, котрий і тепер актуальний. Він переставав звїрватися перед живими людьми, а розмовляв з могилами своїх предків, з кістями, порохом і духом тих своїх героїв, що хоч знали його слабість і многи його недомагання та проте свято вірили в остаточну перемогу того доброго, що є в серці української нації. І тому саме віддавали життя за краще завтра того народу.

Оту величану пїльгу, яку можна набути з українських могил, вже давно завважили дослідники українського письменства, а теж і українські музики. Бож таки тяжко знайти такого українського письменника чи музикана, що не співував би могил, що не черпав би пориву і запалу від отих свідків лиарської минувшини України. Уже така влада українця, що до нього сильніше приговорять гроби ніж живі люди. Навіть вороги завважили, що хоч які українці нераз сварливі й розеднані, а перед могилами — обеднані. Ось тому і зинишли поляки грїб Хмельницького так, щоб слїду по ним не стало, бо той грїб, де спочивав Хмельницький, був для них ще страшнішим від живого Хмельницького! Тому понищили вороги могили козацькі...

Хоч рідного брата стережися... Подібних сцен не забрав тепер Сталін, Петра І. Не обїдеться і тепер без зрадників і донощиків. Всюди вони будуть: в Україні й поза нею. І вже є. Це ті, про яких згадує народня пісня про „Правду та Кривду“, що то повстала тоді, коли по зруйнуванню Запорозької Січи Москва в Україні одних перекупила грїшми, гонорами і маетками, а других на Сибір заслала, а інших помордувала. Ось тоді, каже пісня, „неправда стала правдувати“. Та з цієї неправди, з того цілого нещастя, що тоді спало через Москву на Україну, найбільше лихо добуває ця народня пісня в тому, що:

Вже бо кінець віку приблизився: Хоч рідного брата стережися: І з ним на суд статї — правди не зїскати.

Та є потїшаюче у теперїшній трагедї українського народу, як і в минулих, що український нарід, назагал, завжди таки оставав у глибині серця чистим і моральним і тонко відчував, де кінчиться чеснота і патріотизм, а де зачинається гидота. І тому, хоч признається у пісні, що під турком є що їсти і де господарити, що під ним „за все добре“; але таки: „за одно недобре — що брат брата бити“.

Але в таких часах розпукі, коли треба було й „рідного брата стеретися“, знаходив український нарід у минулому ще один великий порятунок, котрий і тепер актуальний. Він переставав звїрватися перед живими людьми, а розмовляв з могилами своїх предків, з кістями, порохом і духом тих своїх героїв, що хоч знали його слабість і многи його недомагання та проте свято вірили в остаточну перемогу того доброго, що є в серці української нації. І тому саме віддавали життя за краще завтра того народу.

Оту величану пїльгу, яку можна набути з українських могил, вже давно завважили дослідники українського письменства, а теж і українські музики. Бож таки тяжко знайти такого українського письменника чи музикана, що не співував би могил, що не черпав би пориву і запалу від отих свідків лиарської минувшини України. Уже така влада українця, що до нього сильніше приговорять гроби ніж живі люди. Навіть вороги завважили, що хоч які українці нераз сварливі й розеднані, а перед могилами — обеднані. Ось тому і зинишли поляки грїб Хмельницького так, щоб слїду по ним не стало, бо той грїб, де спочивав Хмельницький, був для них ще страшнішим від живого Хмельницького! Тому понищили вороги могили козацькі...

Хоч рідного брата стережися... Подібних сцен не забрав тепер Сталін, Петра І. Не обїдеться і тепер без зрадників і донощиків. Всюди вони будуть: в Україні й поза нею. І вже є. Це ті, про яких згадує народня пісня про „Правду та Кривду“, що то повстала тоді, коли по зруйнуванню Запорозької Січи Москва в Україні одних перекупила грїшми, гонорами і маетками, а других на Сибір заслала, а інших помордувала. Ось тоді, каже пісня, „неправда стала правдувати“. Та з цієї неправди, з того цілого нещастя, що тоді спало через Москву на Україну, найбільше лихо добуває ця народня пісня в тому, що:

Вже бо кінець віку приблизився: Хоч рідного брата стережися: І з ним на суд статї — правди не зїскати.

Та є потїшаюче у теперїшній трагедї українського народу, як і в минулих, що український нарід, назагал, завжди таки оставав у глибині серця чистим і моральним і тонко відчував, де кінчиться чеснота і патріотизм, а де зачинається гидота. І тому, хоч признається у пісні, що під турком є що їсти і де господарити, що під ним „за все добре“; але таки: „за одно недобре — що брат брата бити“.

Але в таких часах розпукі, коли треба було й „рідного брата стеретися“, знаходив український нарід у минулому ще один великий порятунок, котрий і тепер актуальний. Він переставав звїрватися перед живими людьми, а розмовляв з могилами своїх предків, з кістями, порохом і духом тих своїх героїв, що хоч знали його слабість і многи його недомагання та проте свято вірили в остаточну перемогу того доброго, що є в серці української нації. І тому саме віддавали життя за краще завтра того народу.

Оту величану пїльгу, яку можна набути з українських могил, вже давно завважили дослідники українського письменства, а теж і українські музики. Бож таки тяжко знайти такого українського письменника чи музикана, що не співував би могил, що не черпав би пориву і запалу від отих свідків лиарської минувшини України. Уже така влада українця, що до нього сильніше приговорять гроби ніж живі люди. Навіть вороги завважили, що хоч які українці нераз сварливі й розеднані, а перед могилами — обеднані. Ось тому і зинишли поляки грїб Хмельницького так, щоб слїду по ним не стало, бо той грїб, де спочивав Хмельницький, був для них ще страшнішим від живого Хмельницького! Тому понищили вороги могили козацькі...

Хоч рідного брата стережися... Подібних сцен не забрав тепер Сталін, Петра І. Не обїдеться і тепер без зрадників і донощиків. Всюди вони будуть: в Україні й поза нею. І вже є. Це ті, про яких згадує народня пісня про „Правду та Кривду“, що то повстала тоді, коли по зруйнуванню Запорозької Січи Москва в Україні одних перекупила грїшми, гонорами і маетками, а других на Сибір заслала, а інших помордувала. Ось тоді, каже пісня, „неправда стала правдувати“. Та з цієї неправди, з того цілого нещастя, що тоді спало через Москву на Україну, найбільше лихо добуває ця народня пісня в тому, що:

Вже бо кінець віку приблизився: Хоч рідного брата стережися: І з ним на суд статї — правди не зїскати.

Та є потїшаюче у теперїшній трагедї українського народу, як і в минулих, що український нарід, назагал, завжди таки оставав у глибині серця чистим і моральним і тонко відчував, де кінчиться чеснота і патріотизм, а де зачинається гидота. І тому, хоч признається у пісні, що під турком є що їсти і де господарити, що під ним „за все добре“; але таки: „за одно недобре — що брат брата бити“.

Але в таких часах розпукі, коли треба було й „рідного брата стеретися“, знаходив український нарід у минулому ще один великий порятунок, котрий і тепер актуальний. Він переставав звїрватися перед живими людьми, а розмовляв з могилами своїх предків, з кістями, порохом і духом тих своїх героїв, що хоч знали його слабість і многи його недомагання та проте свято вірили в остаточну перемогу того доброго, що є в серці української нації. І тому саме віддавали життя за краще завтра того народу.

Оту величану пїльгу, яку можна набути з українських могил, вже давно завважили дослідники українського письменства, а теж і українські музики. Бож таки тяжко знайти такого українського письменника чи музикана, що не співував би могил, що не черпав би пориву і запалу від отих свідків лиарської минувшини України. Уже така влада українця, що до нього сильніше приговорять гроби ніж живі люди. Навіть вороги завважили, що хоч які українці нераз сварливі й розеднані, а перед могилами — обеднані. Ось тому і зинишли поляки грїб Хмельницького так, щоб слїду по ним не стало, бо той грїб, де спочивав Хмельницький, був для них ще страшнішим від живого Хмельницького! Тому понищили вороги могили козацькі...

Хоч рідного брата стережися... Подібних сцен не забрав тепер Сталін, Петра І. Не обїдеться і тепер без зрадників і донощиків. Всюди вони будуть: в Україні й поза нею. І вже є. Це ті, про яких згадує народня пісня про „Правду та Кривду“, що то повстала тоді, коли по зруйнуванню Запорозької Січи Москва в Україні одних перекупила грїшми, гонорами і маетками, а других на Сибір заслала, а інших помордувала. Ось тоді, каже пісня, „неправда стала правдувати“. Та з цієї неправди, з того цілого нещастя, що тоді спало через Москву на Україну, найбільше лихо добуває ця народня пісня в тому, що:

Вже бо кінець віку приблизився: Хоч рідного брата стережися: І з ним на суд статї — правди не зїскати.

Та є потїшаюче у теперїшній трагедї українського народу, як і в минулих, що український нарід, назагал, завжди таки оставав у глибині серця чистим і моральним і тонко відчував, де кінчиться чеснота і патріотизм, а де зачинається гидота. І тому, хоч признається у пісні, що під турком є що їсти і де господарити, що під ним „за все добре“; але таки: „за одно недобре — що брат брата бити“.

Але в таких часах розпукі, коли треба було й „рідного брата стеретися“, знаходив український нарід у минулому ще один великий порятунок, котрий і тепер актуальний. Він переставав звїрватися перед живими людьми, а розмовляв з могилами своїх предків, з кістями, порохом і духом тих своїх героїв, що хоч знали його слабість і многи його недомагання та проте свято вірили в остаточну перемогу того доброго, що є в серці української нації. І тому саме віддавали життя за краще завтра того народу.

Оту величану пїльгу, яку можна набути з українських могил, вже давно завважили дослідники українського письменства, а теж і українські музики. Бож таки тяжко знайти такого українського письменника чи музикана, що не співував би могил, що не черпав би пориву і запалу від отих свідків лиарської минувшини України. Уже така влада українця, що до нього сильніше приговорять гроби ніж живі люди. Навіть вороги завважили, що хоч які українці нераз сварливі й розеднані, а перед могилами — обеднані. Ось тому і зинишли поляки грїб Хмельницького так, щоб слїду по ним не стало, бо той грїб, де спочивав Хмельницький, був для них ще страшнішим від живого Хмельницького! Тому понищили вороги могили козацькі...

Хоч рідного брата стережися... Подібних сцен не забрав тепер Сталін, Петра І. Не обїдеться і тепер без зрадників і донощиків. Всюди вони будуть: в Україні й поза нею. І вже є. Це ті, про яких згадує народня пісня про „Правду та Кривду“, що то повстала тоді, коли по зруйнуванню Запорозької Січи Москва в Україні одних перекупила грїшми, гонорами і маетками, а других на Сибір заслала, а інших помордувала. Ось тоді, каже пісня, „неправда стала правдувати“. Та з цієї неправди, з того цілого нещастя, що тоді спало через Москву на Україну, найбільше лихо добуває ця народня пісня в тому, що:

Вже бо кінець віку приблизився: Хоч рідного брата стережися: І з ним на суд статї — правди не зїскати.

Та є потїшаюче у теперїшній трагедї українського народу, як і в минулих, що український нарід, назагал, завжди таки оставав у глибині серця чистим і моральним і тонко відчував, де кінчиться чеснота і патріотизм, а де зачинається гидота. І тому, хоч признається у пісні, що під турком є що їсти і де господарити, що під ним „за все добре“; але таки: „за одно недобре — що брат брата бити“.

Але в таких часах розпукі, коли треба було й „рідного брата стеретися“, знаходив український нарід у минулому ще один великий порятунок, котрий і тепер актуальний. Він переставав звїрватися перед живими людьми, а розмовляв з могилами своїх предків, з кістями, порохом і духом тих своїх героїв, що хоч знали його слабість і многи його недомагання та проте свято вірили в остаточну перемогу того доброго, що є в серці української нації. І тому саме віддавали життя за краще завтра того народу.

Оту величану пїльгу, яку можна набути з українських могил, вже давно завважили дослідники українського письменства, а теж і українські музики. Бож таки тяжко знайти такого українського письменника чи музикана, що не співував би могил, що не черпав би пориву і запалу від отих свідків лиарської минувшини

ТОМУ, ЩО УКРАЇНСЬКЕ ДРУКОВАНЕ СЛОВО, А ЗОКРЕМА ТЕ, ЩО ПОВ'ЯЗУЄТЬСЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ, ПОМАГАЄ ПОШИРЮВАТИ ТАК ТЕПЕР ПОТРІБНІ ПРАВДИВІ ВІДОМОСТІ ПРО ПОНЕВОЛЕНУ УКРАЇНУ, І ЗВ'ЯЗУЄ НАШЕ МОЛОДЕ ПОКОЛІННЯ В КУЛЬТУРНІЙ СПОСІБ З ДУХОВНИМИ ЦІННОСТЯМИ І СЛАВНИМИ ОСЯГАМИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ, З ЯКОГО ВОНО ПОХОДИТЬ—ТРЕБА НАМ ЩОРАЗ НОВИХ КНИЖОК І ВИДАВНИЦТВ ПРО УКРАЇНУ. ТА ЩОБ ВОНИ МОГЛИ ПО'ЯВИТИСЬ, ТРЕБА В ПЕРШУ ЧЕРГУ ПОШИРИТИ СЕРЕД АМЕРИКАНЦІВ ТІ ВИДАННЯ, ЩО ВЖЕ Є. А ТЕЖ ТРЕБА СТОЯТИ ПРИ ТОМУ, ЩО НЕМА І НЕ МОЖЕ БУТИ КУЛЬТУРНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ХАТИ В АМЕРИЦІ, В ЯКІЙ НЕ БУЛОБ ОСЬ ТАКИХ ВИДАВНИЦТВ.

Лемківщина перед сто роками

VII.

Родинне життя.

Вступім в хату лемка-селянина і розглянемося в його родинні життєві. Хата низька, але чисто втримана, так чисто, як це лише може бути в сільським господарстві. Там найдемо при курній печі газдиню, котра крутиться коло печика, щоб приготувати їдження для свого чоловіка, дітей і челяди як повернуть з роботи. Коли є доросла донька, то вона подекуди виручує маму. Літом хати в більшій частині позамікані, всі йдуть на череду на поле до праці, лише вполудне вертається газдиня домів корову доїти, а перед вечером сама борше всіх іде до дому, щоб з готовою вже вечерою привитати чоловіка з дітьми й челядою, які вертаються пізно. Є звичаєм в літі виходити на поле до роботи все в чистім убранні. Цей обичай затримують пильно дівчата й парубки. Зимом газдиня з доньками й меншими дітьми сидять у хаті, прядуть разом, співають і говорять, часом приповідки собі оповідають; газдаж із синями молотять на тощі і лише вечером беруть участь у розмові з жіноцтвом.

В родинній кружці лемка є щастя й любов. Газда-батько родини править всім любовно й в мирі. Він дійсно щасливий, бо має вірну жінку, ширю й добру; діти послушні. Не говориться це про всіх, бо й тут бувають винятки, але правило є повше сказане. Батьки вчать дітей обичаю й моралі і втримують їх у таких засадах. Така наука видає добру браваду, увагу й чесність, щоб дістати заслугу. Зате як не вважати, коли якась дівчина впаде, а погороду оказують тому, хто її зведе.

Чим більше діти піростають, тим більше радість в родині. Вони в газдівстві підпокою, допомагають робити в полі, насуть худобу літом, на випадок недухи вміють виручити батьків. Як господар має ликого грецького патриота і славного бесідника Демостена, що то загриваючи атенців до витривалости в боротьбі з Пилипом Македонським, казав їм, що це замало бути хоробрим і перемагати ворога за мурями міста: Бо треба ще навчитись ненавидіти і гонити від себе тих, що в самім обложєнім місті, в самій середині виправдують ворога, промовляють за Пилипом і пояснюють його наїзд простиґанням братньої руки атенському народові.

Ось тому у Свято Першого Листопада, у часі, коли українськом народові ворожі агенти трублять тепер про "визволення" України, треба мати постійно перед очима траґічні образи смерті гетьмана Полуботка, чи живцем замурованого в келії останнього кошового Запорозького Січі - Калнишевського — з часів царату, а з часів червоної тиранії помордовану більшовиками українську молодь під Крутами чи тих, що їх посічено під Базаром, а далі мільони тих, що загинули за волю України, за те, що виконували заповіт Франка: Не пора москалеві, ляхові служити!

Шляхом, вказаним Іваном Франком, що пора для України жити, підуть певно дальші борці й ітимуть так довго, поки з українських земель не зникне влада Будапешту, Букарешту, Варшави, Берліна чи Москви, а буде тільки влада Ужгороду, Чернівців, Львова і Києва, і більш нікого.

дорослого сина, може сміло їхати на ярмарок літом. Буває, що й сина бере на ярмарок, щоб підвчити торгівлі. Буває теж, коли дозволяє час, що їде газдиня на ярмарок і бере доньку. Хочє призвичаїти її до міста, щоб могла її туди саму вислати за справу, ками на випадок потреби.

Особливо в Різдвяні та Великодні свята пізнає родину звязь. На різдвяній Святий Вечер, коли то вся родина засяє при восковій свічці до сільном застеленого й чистою скатертю накритого стола; а приїде Великдень, то газдиня крутиться коло своєї паски і вчить доньки, як їх традиційно печи. У великодну неділю іде газда з газдинею й дітьми до церкви, бере паску на плече, а кіш на руку; жінка й діти помагають йому і ставлять паску до священня поруч інших. По посвяченню паски вертаються домів в тім самім порядку, як ішли до церкви. Як засядуть до священого, батько крає паску і інше свяченє, при чім усі складають собі желання серед загальної радості.

Та найбільше радості, змішаної зо смутком, видно при весільнім обряді, коли то приходить прощання з батьками. Вийти заміж кожна собі бажає, але як приїде час розлуки, то смутно й страшно. Ми бачили цей смуток у ліснях, які були наведені в попередніх частинах цього опису, а тєсає виявляється при обрядах. Вже були спрсини, вже батько й мати на слово пристали, дівчина згодилася; приходять руковини: В означений час серед темної ночі прийдуть сватки, яких виждати свати. Батько дівчини вітає їх, а вона сховалася до комори. Свати показали своє письмо на пропуск, засіли за стіл, витягнули горівку, але їм не їсти ні пити, бо нема дівчини, за котрою прийшли. Старший сват просить батька, щоб їм показав доньку, але годі: Довго, довго треба просити, заки донька прийде і стидливо за стіл сяє. Буває звичайно, що якотось парібка переберуть за дівчину і показують сватам, але свати на тому розуміються і такої дівчини не хочуть. Буває, що хтось зирє з голови хустку і тоді повстає загальний сміх. Прийшло весілля, дівчина вже вінець на голову взяла, стала кланятися й благословення просити; вже й танцювали, аж от даються чути свашки, їде молодий. Дівчині робиться жалко, вона ховається, двері в хаті замкнули й довго-довго співають свашки:

Пустьте же нас пустьте, Або нам отворьте Тоти воротенька. Що за ними Марисенька. Батько вже згодився вітворити двері, а дівчина ще просить:

Ей татоньку-душенько! Запирай воротонька — і т. д. Увійшли в хату і тут відбувається весілля по обичаю. Ідуть уже до церкви, вертаються, а дівчина, хоч уже звичана, ще раз утікає до матері, ховається в неї і аж після довгого прохання виходить.

Зворушаючі є обряди при прощанню молодичі з родичами й цілим домом. — Перед кінець весілля висилають з дому молодого дружбу за родичами й свояками молодичі. Вони приходять (звичайно ті не посли називаються приданинниками влада Будапешту, Букарешту, Варшави, Берліна чи Москви, а буде тільки влада Ужгороду, Чернівців, Львова і Києва, і більш нікого.

Світло серед ночі

Напише літописець: По славних днях, ясних, Враз сурми замітали і гомін волі втих...

І в тьмі важкій, віками, шляхи верстав народ, — Здавалося, пропаде серед важких пригод.

Та нагло серед ночі над приспанім краєм, Озвядася клич: „Вставайте!“ І блиснув хтось мечем!

І заграва упала на лан, на битий шлях, Промінням заіграла в зажурених хатах.

Злинула гожа пісня пташиною в села, Червоная калина у гаю розцвіла.

Заколыхансь ріки, здригнули стопи гір, Захвилювало море, всімхнувся стяг до зір.

— Хто йде? — питають зорі. — Чні блєстять мечі? — То наші, Українські Січові Стрільці!

Замовкла пісня слави, — жалібно гомонить... Червоная калина схилилась і тремтить.

Та вже вогні не загаснуть в розбуджених серцях, Бо пам'ять не пропаде по Січових Стрільцях.

І схилена калина не впаде вже на путь, — Дасть Бог, стрілецькі внуки калину піднінуть!

ЮРА ШКРУМЕЛЯК, б. УСС.

лий весільний обряд, бо на це треба окремої збірки. Та на одну обставину треба звернути увагу: Між українцями по всіх усюдах, як у Галичині так і на придніпрянській Україні, на весілля вживають ручників, на які молодича сама повинна напружати. Такий вжиток з ручників є звичаєм і в лемків. Тож, коли вже молодого з свашками пустять в дім молодичі і коли молодича вже до них вийшла, тоді свашки співають:

Лісами ми ішли, Росичка на нас впаде, Сукнички замачала; Треба дати ручники, Отирати сукнички.

Домашні відспівують:

Ей-бо наша Марися Завчасу лягала, Пізенько вставала, На ручники не напрула.

Свашки відповідають:

Ей-бо наша Марися прийшли, Старший сват просить батька, щоб їм показав доньку, але годі: Довго, довго треба просити, заки донька прийде і стидливо за стіл сяє.

Потім молодича дає всім

ручники. На ручнику молоді при присязі клячуть, потім свашка бере той ручник і дружку ним легко по рамени вдарить, „щоби борзо й вона так присягала“. У лемків весілля має „в суботу починається і до середи стояти“, як співають у ліснях. Та не все воно так буває. У багатьох воно триває цілий тиждень і довше.

(В наступній частині буде мова про інші народні звичаї).

ЩОБ СПОВНИТИ ЯКЛІД ОБОВ'ЯЗКИ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ТО НЕ ВИСТАРЧАЄ НАЛЕЖАТИ САМОМУ ДО СОЮЗУ, БО ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВ'ЯЗКІВ СВІДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВ'ЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ЦІЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОІХ ПРИЯТЕЛІВ ТА БЛИЗЬКИХ ЗНАЮМИХ.

ЦЕРКОВНІ ПІСНІ

З ПІОТАМИ
50 центів
один примірник
Замовляйте у книгарні
"СВОБОДА"
JERSEY CITY 3, N. J.
83 GRAND STREET

ПРЕЗИДЕНТ РУЗВЕЛТ ПРО ДОСЯГНЕННЯ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ФЛЬОТИ.

ВАШІНГТОН. — Голова Приморської Комісії Злучених Держав, адмірал Еморі С. Ленд, оприлюднив лист президента Рузвелта, в яким він, з нагоди святкування дня перемоги фльоти, писав так:

БІЛІЙ ДІМ, ВАШІНГТОН. 19. вересня 1944.

Дорогий Адмірал Ленд:

„Я гадаю, що обходячи цього року день перемоги фльоти, ми повинні віддати честь морякам й управителям американської торговельної фльоти.

„Управителі кораблів відіграли в цій війні незвичайно велику й важну ролю. Вони доставляли матеріали коли і де їх було треба, на всіх фронтах, за всіма морями. Це було найтяжче і найбільш небезпечне завдання, яке вони колибудь пробували виконати.

„З бігом часу, американська публіка більше довідається про те, що зробила торговельна фльота в цій війні й оцінить її заслуги так, як треба. Я маю надію, що в будучині американське суспільство, а головном торговці і ті, що виїздитимуть за море, віддячуться торговельній фльоті за її воєнну працю, зміцнять її і забезпечуть, щоби вона могла виконувати оборонні обов'язки краю і продовжати закордонну торгівлю в майбутньому.

„З правдивою пошаною, (Підпис) Френклін Д. Рузвелт. (ОВІ).

КУПИТЕ ВОЄННІ БОНДИ!

СТ. ЛУІС, МО.!

Отрим повідомляємо, що

ЮВІЛЕЙНІ ЗБОРИ У. Н. СОЮЗУ

ВІДІЛІВ 179, 373, 463

відбудуться

В НЕДІЛЮ, 5. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 5, 1944)

в годині 2-гій пополудні
В ГАЛІ У. Н. ДОМУ, 2838 MAGNOLIA AVE.

На зборах буде привний організатор У. Н. Союзу п. Д. Білецький, тому запрошуємо членів згаданих відділів і не членів прийти на ці збори і тим пошанувати 50-літній Ювілей Батька-Союзу. — Заряд.

ПОЗІР! РАЧЕСТЕР, Н. Й. ПОЗІР!

МАСКОВИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 4. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 4, 1944)

В УКРАЇНСЬКИМ РОБІТНИЧІМ ДОМІ, 975 JOSEPH AVE.
Початок 7:30 вечір.

Злучені Організації кличуть всіх українців і українок прийти на цей баль та допомогти нашим војкам, котрі борються і за нас, щоби писати для них дарунки, на які то вони заслугоють. На цім балі буде комітет оглядати, як хто буде прибраний до того балю; буде дана перша і друга нагорода. Прийдіть побачити.

Комітет Балю.

УВАГА! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

БРАТСТВО СВ. ВОЛОДИМИРА,

відділ 130 Українського Народного Союзу в Нью Йорку

уряджує:

ВЕЛИЧАВИЙ ОСІННІЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 4. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 4, 1944)

В АВДИТОРІИ ШКОЛИ СВ. ЮРІЯ
217 EAST 6th STREET, NEW YORK, N. Y.

Початок у годині 7:30 вечером.

Вступний тикет 50 центів і федеральний такс 10 шт.

Балевий комітет Братства св. Володимира постарався, що Орхестра П. Сігура розвеселить всіх смутних. Буфет під власним зарядом додасть сили і охоти забавитись всім. Тож в суботу, 4. листопаду (NOV. 4) 1944 всі ідім на Баль до Галі св. Юра на 6. стріті. Для наших жовнів вступ вільний.

Комітет Братства ширю прийме щєх і вітає всіх!

ШКАГО І ОКОЛИЦЯ!

СТАРАННЯМ ДОМУ ВІДІЛІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І УКРАЇНСЬКОГО ПІВНІЧНОГО ШКАГО (НОРТ САЙД) відсвяткується:

ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ

В НЕДІЛЮ, 5. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 5, 1944)

в годині 3. пополудні
У ВЛАСНІЙ ГАЛІ ПІД Ч. 843 N. WESTERN AVE.

В год. 2:30 будуть відправлені панакхиди в українських церквах по упавших героях за волю рідного краю — України.

Хай наша масова участь на панакхиді і в цім святі буде доказом вдячності і пошани для тих, що 1. листопаду 1918 р. підняли прапор незалежності Західно-Української Республіки і наложили головами в її обороні.

Дирекція Дому В. У.Н.С.

УВАГА! — НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ!

ЗАХОДОМ УКР. КАТ. ЦЕРКВИ СВ. ЮРІЯ В НЮ ЙОРКУ

відбудеться

НА ДОХІД УКРАЇНСЬКОЇ ЩОДЕННОЇ ШКОЛИ

КОНЦЕРТ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ

РОМАНА ПРИДАТКЕВИЧА

українського артиста-скрипки і композитора, при співучасті співачки МАРІИ ПОЛІНІЯК і піаністки ОЛЬГИ ДМИТРІВ.

В НЕДІЛЮ, 3. ГРУДНЯ (DECEMBER 3, 1944)

В ШКІЛЬНИЙ САЛІ: ST. GEORGE'S SCHOOL AUDITORIUM
217 E. 6th ST., NEW YORK CITY.

Початок у 8. годині вечір. Steinway Piano

Тикети першорядні номеровані в ціні \$1.00. Другорядні 85 центів. (Tax included)

Тикети до набути: в Уряді Парохіальнім; Surma Book & Music Store, 11 East 7th St., N. Y. C.; Nash Bazaar, 151 Avenue A, N. Y. C.

ГРОМАДЯНИ! Концерт Романа Придаткевича буде першим популярним концертом у формі легкого відкиту. Пояснення кожного музичного твору допоможуть слухачеві насолоджуватися і розуміти надбання української музичної культури. Піддержім добрим розпорядком доброго підприємства добру славу української школи в Нью Йорку і будьмо горді, що маємо так знаменитих артистів, яким справа рідної культури дорога.

З РУЗВЕЛТОМ...

ДО СКОРОГО КІНЦЯ ВІЙНИ, ТРИВКОГО МИРА Й ДОБРОБУТУ!

- ★ В особі Президента РУЗВЕЛТА Америка наїшла в тяжкий час світової катастрофи розумного державного лідера.
- ★ Під кермою РУЗВЕЛТА Америка зорганізувала велику армію і збудувала воєнну продукцію, рівної якій не бачив ще світ. Це дало змогу відбити ворожий напад.
- ★ РУЗВЕЛТ має заслугу в збудованні великої спілки ОБ'ЄДНАНИХ ДЕРЖАВ, що зломала приготовану роками залізну сиду агресорів і наближається тепер до остаточної перемоги.
- ★ РУЗВЕЛТ здобув повагу для Америки в міжнародному світі і забезпечив їй голос у справах повоєнного світа.
- ★ В досвіді РУЗВЕЛТА лежить запорука, що війна буде закінчена успішно і скоро та що по війні Америка буде переведена без потрясєнь до мирного життя.

АМЕРИКАНСЬКІ ВИБОРЦІ УКРАЇНСЬКОГО РОДУ!

ЩОБ ЗАКІНЧИТИ ВІЙНУ ПОВНОЮ ПЕРЕМОГОЮ І ДАТИ ЗМОГУ НАШИМ ДІТЯМ ВЕРНУТИСЬ ЯКНАГКОРШІЕ ДО МИРНОГО ЖИТТЯ,

ТО ІДИТЬ У ВІВТОРОК, 7-го ЛИСТОПАДА, ДО ВИБОРІВ І ГОЛОСУЙТЕ:

НА ПРЕЗИДЕНТА СПОЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ

FRANKLIN D. ROOSEVELT

НА ЗАСТУПНИКА ПРЕЗИДЕНТА

HARRY S. TRUMAN

ПАМ'ЯТАЙТЕ, що хто зарєґструвався і не піде до голосовання, той робить те саме, якби віддав свій голос на кандидата, якого не хоче.

ВИБОРЦІ! Від Вашого голосу залежить життя і добробут у Сполучених Державах через найближчих важливих чотири роки!

УКРАЇНСЬКА ДИВІЗІЯ
Національного Горожанського Комітету Політичної Акції

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ—WANT ADS

Classified Department—Bergen 4-0237—Bryant 9-0582

War Manpower Commission Employment Regulations

Essential Workers need Statement of Availability. If transferring to less essential, need U. S. Employment Service consent in addition. Critical workers also need both.

Сушні робітники обов'язані мати посвідку, що вони є до розпорядності. При переїзженні до менше сушних робіт мусять мати крім цього угоду „Юнайтэд Стейтс Емплоїмент Сервіс“.

ПОТРІБНО МУЖЧИН

ПОТРІБНО МУЖЧИН

Досвід непотрібний... ЯК ПОРТЕРІВ І РОБІТНИКІВ ДОБРА ПЛАТНЯ ПОСТІЙНА РОБОТА

FEDERAL TELEPHONE & RADIO CORP.

HOUSEMEN, мешкальний готель, добрі роб. умовини. Готель у Housekeeper, Hotel Dorset, 30 W. 54 St. N.Y.

ПОТРІБНО РІЗНИКА, на п'ятницю і суботу. Голосилець D. C. Markus, 436 Central Ave., Jersey City.

ВІПРАВНИХ КРАВЦІВ Шити до міри жіночі убрання Casual Clothes, 744 Madison Av., N.Y.

ПОРТЕРІВ \$30.73 Приемне окруження Mr. EKEROTH 391 East 149th Street, N. Y.

ОПЕРЕЯТ, ЕЛЕВЕЯТОРАМИ \$30.73 Приемне окруження Mr. EKEROTH 391 EAST 149th STREET, N. Y.

ЗДІБНОГО РОБІТНИКА добрі робіт. умов. гол. у гаскіпера Hotel Bedford, 118 E. 40 St. N.Y.C.

JOHN WANAMAKER має роботи для STOCKMEN & BOYS BULK PACKERS

ГОЛ. PERSONNEL OFFICE, 12th FL. 9th ST. & BROADWAY, N. Y.

JOHN WANAMAKER має роботи для WRAPPERS

ГОЛ. PERSONNEL OFFICE, 12th FL. 9th STREET & BROADWAY, N. Y.

ХЛОПЦІВ І МУЖЧИН ДОБРА ПЛАТНЯ! Також кілька годинна праця!

ГОТЕЛЕВИХ РОБІТНИКІВ Женщин і мужчин—без різ. на вік. Добра платня—у всіх департаментах

ПОТРІБНО ЖЕНЩИН МОЛОДИХ ДІВЧАТ До прикрашування подарунків

ДІВЧАТ—Легка фабрична робота приемні роб. умовини „овертайм“

ПОСЛУГАЧОК, 30 годин, \$15.00; 40 годин \$19.25; 48 годин \$25.00.

ДІВЧИННИ, ЛЕГКА ДОМ. РОБОТА Вигідний дім, власний покій

ЯКЩО БУЖАЄТЕ ДІСТАТИ ТАКЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ, ЯКЕ БУЛОБ ПЕВНЕ ТА МОДЕРНЕ, А ЗА ЯКЕ ТРЕБА ПЛАТИТИ НИЗЬКУ ОПЛАТУ, ТО ОБЕЗПЕЧИТЬСЯ В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ СОЮЗІ.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ШКАГО, ІЛЛ.

Союзові родини готуються до весілля.

Не можна в газеті все тільки про війну писати, чи про інші того роду справи. Треба часом і про приємніші речі згадку подати!

Сталося так, що Шікаго, а властиво громадяни-союзівці Петро і Анна Ірха, віддають дочку Ванду.

ручини відбулися в день уродин паночки, дня 23. вересня б. р. Про молоду треба сказати так:

Скінчила Ді-Пол університет і дістала титул „бachelor оф мюзік“. Вчить тепер музики в школі Бервін.

Кожж вибрала собі отся наша шікаговська молода? Не знаю де і як стрінулася вона зі своїм будучим чоловіком, Степаном Яцулою.

Степан Куропась, гол. контролор У. Н. Союзу.

ні від заняття хвилі бували в наших церквах, ходили на нашу підприємства, а таким чином дистантяться легше і до українських родин.

Громада Шікаго є вдовдана, що української дівчата не пропадуть між чужими, а своїх вибирають.

Місцевий Український Допомоговий Комітет скликав віче за спонукою п. А. Маланчука в справі допомогової акції.

Михайло Шмігельський, Клівленд, О.

характер, то треба нам як слід його підтримати. Значить, у першу чергу таки треба скласти жертви і відсилати до Допомогового Комітету у Філадельфії.

Після такої заохоти переведено збірку між привітаними на салі. Але, що учасників не було багато, рішено вислати колекторів по хатах.

Досі зложили на цілі Допомогового Комітету: По \$6.00: Іл. Яремій, А. Маланчук, Мих. Дарчук, Ол. Яремій, Кат. Копичак, Анд. Гуска, Н. Стефанюк, С.; по \$5.00: Ю. Спасик, Н. Стефанюк Дм., Ів. Мартинюк, Яків Харів, Анастасія Никорук, Пет. Спасик, Софія Спасик, Іван Наїда, Ст. Спасик, Гр. Яремій, Гаврило, Базан, Анна Сміхерко, Ю. Гуска, Іван Олексій; Тетяна Колодрубська \$4; по \$3.00: Г. Терашук, Кость Балінський, Настя Гуска, П. Кушнір, Гр. Костиганік; по \$2.00: Марія Дмитришин, Текля Вілат, Василь Савюк, П. Шуман, Ярина Амбросічук, Василь Когут, П. Андруняк, Дм. Кінаш, Софія Соколовська, Ак. Никорчук, Мих. Соколовський; а на кінци по \$1.00: Докія Вовк, Марія Соколовська, І. Гричак, Ярина Яківчук, П. Харів, Пах. Данилів, пані Паславська, Ів. Антонічук, Стефан Антонічук, Лія Семенів; а ще по 50 ц.:

п. Дейвіс, п. Турнел, п. Маршел, Анастасія Іванчук, п. Кащук, Організації по \$10: Тов. Мих. Грушевського, від. 150 У. Н. С.; українська греко-католицька парохія; Український Запомоговий Комітет. Разом зложено \$185, і ці вислано до Українського Американського Допомогового Комітету в Філадельфії.

О. Яремій, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Зміна дати концерту Романа Придаткевича в Нью Йорку.

День Концерту Романа Придаткевича в Нью Йорку в салі цілоденної школи св. Юрія перенесений з неділі дня 19-го листопада на неділю 3-го грудня б. р.

Концерт Придаткевича при співучасті п-ни Марії Польни, сопрана; панни Ольги Дмитрів, піаністки, відбується в дуже популярній формі легкого відчиту.

Всі твори будуть пояснювані так, що представлена українська і всевітня музика буде всім приступною.

10% SAVED NOW OR 100% TAKEN BY THE AXIS LATER! BUY WAR BONDS

ДО ШАНОВНИХ ЧИТАЧІВ „СВОБОДИ“ І „УКРАЇНЦІВ“

Як Ви змінюєте адресу, просимо негайно повідомити про це адміністрацію „Свободи“. Шкоро повідомлення усуває непорозуміння і стримання газети.

УКРАЇНСЬКІ СІТНИ КАЛЕНДАРІ НА 1945 РІК

- У гарних кольорах Календаріом друковане українською мовою Свята означені читким червоним друком

Ціна 30 ц. один

- Гетьман Мазепа на коні Заснавши козацьки Тарас Шевченко — Кобзар Христос добрий пастир Серце Пресвятої Діви Марії Серце Ісуса Христа Вашингтон і Лінокольн Бетси Росс шие Американський прапор Мала дівчинка Зимовий вид — виїхали на прогулку Діти, що їх ангел стереже Різні форми Американської армії з прапорами Статуя Свободи і Американський прапор Ой пішла мене мати на теретер

- Родство Твоє, Христе Боже наш Тайна вечера Пречиста Діва Марія Матір Божа Неустаючої Помочи Молитва Христа на Оливній горі Чудовий вид фарми Ангели вигтають Ісуса Христа Свята Родина Святий Йосиф Свята Тереса Святий Николай Весня Фарма, зимовий вид Побіда і спокій Гарний вид фарми Діти виїхали на прогулку

КОШКИЧКОВІ КАЛЕНДАРІ

Чудова різьблені виробі в кольорах з кошчицками наперед.

Ціна 50 ц. один

- Ісус Христос як Пастир з овцями Мати Божа неустаючої помочи з миленьким Ісусом Чудовий краєвид з хатою над річкою і оленем

Замовлення салти на адресу: „СВОБОДА“ P. O. BOX 346 JERSEY CITY 3, N. J.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ВУНСАЕТ, Р. АЙ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 241, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбууться 4. листопада в годині 7. вечір, в галі 74 Гернс Еве.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

В середу, 25. жовтня 1944 року, помер наголо смертю ДМИТРО ВОЗНЯК, член Ер. св. Володимиря, від. 130 У. Н. Союзу в Нью Йорку.

КОЛЯДИ

ЩЕДРІВКИ

РІЗДВО ХРИСТОВЕ БОГОЯВЛЕННЯ з додатком пісень страстних, воскресних і інших пісень церковних. Ціна 35 центів.

„Svoboda“ P. O. Box 346 Jersey City, N. J.

МИРОН ЛИТВИН І СИН УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ Обслуга шира і чесна 801 SPRINGFIELD AVENUE, corner Harrison Place IRVINGTON, N. J. Phone: ESsex 3-9090

\$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН Обслуговуємо в ПЕРТ АМБОЙ І ОКОЛИЦІ KANAI KAIN FUNERAL HOME 433 STATE STREET, PERTH AMBOY, N. J. Phone: Perth Amboy 4-4646

ІВАН БУНЬКО УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ заряджує погребани по ціні так низькій як \$150 ОБСЛУГА НАРІКРАША JOHN BUNKO Licensed Undertaker & Embalmer 437 E. 5th St., NEW YORK CITY. Dignified funerals as low as \$150. Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИК Занймається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ 129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel.: ORchard 4-2568 BRANCH OFFICE & CHAPEL 707 Prospect Avenue, (cor. E. 185 St.) BRONX, N. Y. Tel.: MEtrose 8-5877

ТАРЗАН, ч. 1066. Небезпечний плян.

NOW TARZAN AND HIS ELEPHANTS HERDED THE BEASTS INTO A DEEP SHEER-SIDED CANYON.

AND THE GIANT PACHYDERMS STOOD GUARD AT THE ENTRANCE TO PREVENT THE ESCAPE OF THE SAVAGE CREATURES.

SOON THE POLICE ARRIVED. „WHAT DO WE DO NOW—KILL THEM?“ THE CHIEF ASKED.

„Ні“, сказав Тарзан. Він мав інший плян, і не простий, і не такий безпечний.

Тепер Тарзан і його слони зігнали звірів чередою в глибокий провал.

Там слони станули немовби сторожі, не пускаючи звірів.

Незадовго прибула поліція. „Щож тепер з ними робити?“ питався начальник. „Вистріляти?“